

FEHÉRVÁRI NAPLO

Előfizetési árak:		Vidéken:	
Helyben:			
1 óra	1 K.	1 óra	1:30 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4:50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órákor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Székesfehérvár, T. u. 1. sz. házban.
 Egyes szám: 4 fillér.
 Hirdetés díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfőtulajdonos: Baranyay Lajos.

AZ IGAZI FEMINIZMUS.

Irta: Dr. Prohászka Ottokár.

Mindenütt új világról, a világ kitavasodásáról szól az ének s ahol a népek sorsáról gondolkodnak s beszélnek, úgy érzik, mintha igazán új korszaknak kellene rang hasadnia, — valamiféle tavasznak, melyben felszivárognak a gyökerekben eddig pihent nedvek s új zsendülést s új lendületet s életet visznek bele törzsbe, galyba, rügybe. Meg vagyok győződve, hogy pihen az emberiségben még sok mindenféle ki nem fejtett, sőt fel nem ébredt erő s ily crókészletnek nézem én a női világ erőkezletét, mely hivatva van kibontakozni s a társadalmi munkában tért foglalni, — tért foglalni jobban s helyt-állásban, mint eddig.

Nem lehet köztünk szó arról, hogy a női lélek természetét megváltoztatni — ez ugyancsak nem volna természetudományi gondolat — s elsőrendű, Isten akaratára hivatását megváltoztatni, vagy azon csak foltozni is akarjunk. Az ilyen irreális akarnám-ságoktól ugyancsak nem lenne tavasz és zsendülés, hanem inkább bomlás és halál. Tudjuk azt is, hogy a társadalom megújhdásának, melyről annyit álmodoztunk s melyet annyira megsőhajtunk, elsősorban a családi életbe bevonuló szent tavasz szépségében, a gyermekáldás, a boldog családi élet s a jó gyermeknevelés alakjában kell beköszöntenie; de másrészt bizonyos az is, hogy a női típus a maga egyoldalú, feminin lágyágában meg nem állhat s hogy a nevelésnek a nőből elsősorban életrevaló embert kell előteremtenie s a pepecselésben s hű, üres életmódban elpazarolt képességekből megbízható társadalmi s gazdasági tényező kerébe hívnia.

Ez az elváltozás már is folyamatban van; a női világban is mélyreható, csendes forradalom megy végbe, melyben ugyan mint minden forrongásban és forrásban még nagy a zűrzavar, még sok a kavargó s tűzköz elem, de amely már is tisztulást hoz fejébe s szívebe egyaránt s meg vagyok győződve, hogy sok-sok életrevaló erőt szabadít fel s új, markánsabb vonást húz bele a modern nőnek típusába. Legjobb, ha e részben nem absztrakt ideológiáknak, hanem a reális fejlődés következményei szerint igazozunk; ha nem teoriáknak, hanem az élet szükségletei szerint állítjuk bele a világba a nőt s

neveljük ki arra, a mivé lennie kell, hogy boldoguljon s boldogitsjon.

Két pompás magyar műre kell itt reflektálnom, amely az idők szükségleteinek megértéséből iródott meg s mely találóan tükrözteti a moderna női világ küzködéseit s problémáit. Az egyik ifj. Gonda. A fiatal leány otthon, a másik ösv. Báthory Nándornének „Hadi-özegeink s leányaink jövője” című műve. Mindkettő a leányt, a nőt annak akarja, aminek lennie kell; oly finom illetéssel nyul hozzá, hogy a női pszichének még hamvát sem törli le s ugyanakkor oly gyakorlati érzékkel, hogy minden tollvonással a lágyágba erőt s a hiúságba tartamat s új lelket visz be.

Az én programom is az: neveljünk a nőből embert, akarni tudó, megbízható s fegyelmzett jellemet, — azután pedig a modern individualis és gazdasági problémák megoldására alkalmas munkaerőt.

Az előbbivel szemben karrikatura gyanánt áll a divatbáb, mely tisztára ostoba s üres hiúsodás s a nemi inpereknek rivalására van beállítva. Mily szomorú alacsony szerep ez, melyet az öntudatos nő alig mer önmagának is bevallani. — A másikkal szemben áll az általános naplopás, mely a jobb módú körök női világának a napszáma. Ezekben a körökben a leányt tehetetlenségre, gyámlatlanlásra, tapasztalatlanlásra, — no meg az udvarlók hazudozásainak elhívására nevelik. Nem emberek ezek, hanem nyámok, éretlen gyümölcsök, melyeket kukorba tesznek és... élveznek, míg meg nem unnak.

Ez már csak nem élet s ha valakiben van öntudat, az ilyen életet akkor sem fogadhatná el s nem telhetné benne kedve, ha jólét s gazdagság keretében ajánlanák is föl neki!

Az akarat nevelhetlensége érzelmi túltengés mellett s a minden mérvet s mértéket meghaladó huskodás azonban nemcsak az anyagi gondoktól ment társadalmi rétegek női világában, hanem azt mondhatnám, hogy általánában divat, mely a férfiak ösztönösségétől inspirált iradalom s művészzettel kapcsolatban kizárója a tiszta erkölcsnek s a legprimitívebb öntegyelemnek.

Ha a nők felegyelmre és

lágyság helyett legalább valamivel több akarati keménységre lennének nevelve, — másodsor, ha a gazdasági fejlődés kényszerrel alatt komoly s megbízható munkásság s nem báb-exisztencia s hiúsodás lesz majd jellemük szembeszökő vonása, akkor emelkednek majd föl arra a szintjára, melyen állniok kell s melyet az irás úgy fejez ki, hogy a nősegítő-társ legyen a férfinak. Segítő-társ s ne bábja s csak bábja, — segítő-társ s ne csak játszótárs!

E segítséget két irányban kell nyújtania, először erkölcsi tekintetben, másodsor háztartási s gazdasági tekintetben. — A nőnek kell vezetnie az erkölcsi világban. Nézetem szerint a nő erkölcsibb s finomabb érzékű, míg a férfi durvabb s ösztönösebb. Ha tehát erkölcsibb, akkor segítsen rajta s ne ingerelje a nemi behatásokra alkalmas s azokat célzó divattal

s annak esztelen s drága hóbortjaival. Ami pedig a másik segítséget illeti, kát abból a régi gyermeknevelési s háztartási munkateljesítmény mellett, kijut neki majd elég; nevezetesen pedig kijut mint önálló, férjhez nem menő existenciának.

Ez az új világ perspektívája s követelménye. E kérdések kínzó problémákká válnak s körműnkre égnek. Itt csak egy nagy, megértő, társadalmi kooperáció segíthet, mely kooperáció egyszersmind reakció lesz, egyrészt azokat szemben, kik az új idők igényeit nem érzik, s régi ideológiáknak macskazugairól pattognak ellenünk, — másrészt azokkal szemben, kik tulajdonkint a nőből férfít akarnak alakítani s kik a különbözőségeket, amelyeket fiziológia s pszichologia feltüntet, szuverenit megvetik s ezáltal a zavart csak fokozzák.

A béke eseményei.

Antant marakodás egymás között.

Békét az oroszral.

A közeli béke lehetőségéről nyilatkozik a német szocialisták vezére, elősmeréssel van a birodalmi kancellár, Tisza István gróf és Czernin gróf békenyilatkozatai iránt. A szocialista vezér szerint az oroszországi események határozottan közelebb hoztak minket a békéhez, mert lebetetlent, hogy az orosz nép, amely közel három évi háború után lerázta magáról a cárizmus rémuralmát, azután még továbbra is kívánja a vérontást. A német nép az orosz néppel való régi előbbi békét akarja. A béke nem nyugatról, nem Franciaország és nem Anglia felől, hanem keletről fog jönni.

A Mazuri tavak bűnbakja.

Oroszországból érkezett hírek szerint a katonák és munkások bizottsága mind jobban felülkerekedik. Állítólag vád alá akarják helyezni Nikolajevics Miklós nagyherceget azért, mert egy vizsgálat kiderítette, hogy ő volt oka a Mazuri tavak mellett szenvedett orosz katasztrófának.

Ántantisták egymás ellen.

Néscso tábornok román vezérkari főnök siralmas, de egyben mulatságos vádakkal illeti az orosz hadvezetőséget. Szerinte az oroszok szándékoznak vissza-

tartottak minden muniót 61 ágyút, ami Franciaországból Románia számára érkezett, nem adták a román hadseregnek se bört, se lovakat, visszatartották Romániát egy Bulgária elleni offenzívától és tisztára arra kényszerítették őket, hogy a bukovinai orosz sereget mentessék meg Kövess vezérezedes sikerült offenzívája elől. Illeszen szerint az oroszok mesterségesen idézték elő Románia katasztrófáját, hogy ürügyül legyen a különbéke megkötésére.

Amerika nem írja alá a londoni egyezményt, hanem a külön cselekvési jogot tartja fenn magának. Amerikában a háborúban sem hozzák be a védkötelezettséget, mert Wilson azt reméli, hogy toborzás útján is létre jön az a sereg, amelyre ő számít.

A Székesfehérvári Gazdakör választmányára f. hó 15 én ülést tartott a dr. Sára Gyula polgármester előklével. Különösen a zöldségtermelés fontosságáról tárgyaltak. A polgármester a gazdakör azon kérését, hogy a közsükséglet céljára fogaltassa le az Általános Bank és Takarékpénztár tulajdonát képező 12 mm. rézgálicot, fölöslegesen tartja teljesíteni, mert a kellő mennyiségű rézgálic immár rendelkezésre áll.

A petroleum háború teljesen kiűtött a petroleumtan nép között. A tegnapi petroleum barok egyáltalában nem válnak a város díszére és dicséretére. Ezt másként is megoldhatták volna. Hároméves háborús közéleti tapasztalat után sikeresebb megoldási mód szereket is kitalálhatnánk. Az elosztást pedig egyáltalában nem érti meg a közönség. Sehogysem találja meg a közönség az egy és kéttiter között az arányt, ami a villanyvilágítással bírónak és a petróleumosoknak jár. Meg lehet, hogy nincsen igaz a türelmetlenkedő publikumnak és úgy van helyén, ahogy történt, de hát akkor miért nem magyarázzák meg neki és miért nem nyugtatják meg, hogy minden úgy van a leghelyesebben, ahogy történik.

Vasutas gyűlés. A vasutas szövetség helybéli kerületének elnöksége arról értesít bennünket, hogy közbe jött akadályok folytán a 17-ére hirdetett gyűlést ma (csütörtökön) este 8 órakor fogják megtartani.

A liliputi kenyérkeresők. A háború a liliputi emberkéket, az apró, pöttyön iskolás gyermekeket is kenyérkeresetbe állította. A tavasz megindulásával a tankötelesek egy része búcsút mondott a kenyérnek és munkába állt — a kenyérért. Így például egész apró gyerekek napszámoskodnak a katonai telep építésénél. Az országnak kulturális szempontból ebből mindenesetre kára van, de hát a megélhetés problémája súlyos kérdés. Különösen ma. Épen ezért kemény dió volna ellene beszélni, avagy tenni, hogy a bettvetés mesterségét tanulják-e ezek az apró emberkék, vagy a kenyérkeresetnél segédkezzenek-e. Minél tovább tart a háború, annál jobban leigazolódik a régi, jó öreg közmondás: inter arma, abc silent.

A tej maximális ára. Az országos közéletmezés elnöke a városokba a tej maximális árat 58 fillérből állapította meg. Hiszen csak kapnánk tejet. De még 60 fillérért sincsen. Szegény csecsemők! Szegény szoptató anyák! Reátok senki sem gondol. **Liszt érkezett.** A Haditermény Részvényszerűsége két vagon lisztet utalványozott ki Szekesfehervár közéletmezésére. A liszt már meg is érkezett.

A Homokosri lövöldöző. Megírta, hogy a Homokoson vasárnap egy szabadságot katona katonafegyverrel lövöldözött s csaknem halálos szerencsétlenségnek lett okozója. A rendőri nyomozás megállapította, hogy Kiss Ferenc 20 éves lakatos, a csepeli tölténygyárnak alkalmazottja, volt a meggondolatlan puskázó. A rendőrség megindította az eljárását.

Szeptó, májfort, pörsenés, artisztatlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Lakteine), mely párszori használat után az arcot bársonysimává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 1-20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárban.

Köhögés ellen kitűnően bevált, háziszere a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király-téri gyógyszerárban.

Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; füvege 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárban.

Szekesfehervár szab. kir. város vízműveitől.

95:1917 sz.

Hirdetmény.

A városi jéggyár üzeme május hóban a szükséghez képest időben meg fog indulni.

Felhívom önökhöz, hogy érdekelte fogyasztókat, hogy jég-szükségletüket a városi vízművek hivatalában (Zichy ház II. em.) az a célra szolgáló úrlapokon folyó hó 25 ig kötelező bejelentések alapján előjegyezzék.

A jég ára tömböként (egy tömb sulya kb. 12. kg.) a jéggyárban átvéve 54 fillér házhoz szállítva 72 fillér.

A jég utalvány-bárcák ellenében fog kiszolgáltatni. Egy hónapra szóló utalványt bárcákönnyvet a vízművek hivatalában a jég árának előzetes lefizetés ellenében adnak ki.

Egyebekben az előző évi gyakorlat irányadó.

Szekesfehervár, 1917 évi április hó 16-án.

Üzemvezető mérnök.

Szekesfehervár szab. kir. város mérnöki hivatala.

4328 1917. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Szekesfehervár szab. kir. város határában a város kezelése alatt levő sorompókon kívüli utaknak 1917 évben leendő fenntartása végett mintegy 660 kméter zuzott kőnek a városi bányákból leendő szállításra és mintegy 320 kméter rostált gödörkavicsnak beszerzése és szállításra 1917 évi április-hó 22-én délelőtt 9 órakor a városi mérnöki hivatalban (Zichy ház II. emelet) nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartani. Ugyanott az árlejtési feltételek is betekinthezők.

Szekesfehervár, 1917 április hó 14-én.

Varga.

városi műszaki tanácsos.

Urania színház.

Szerdán és csütörtökön, április hó 18 és 19 én:

Az üdözött vad.

Selig-filmgyár sorozatából

3 felvonásban.

Romek pótműsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

APROHIKDETESEK.

Kereskedőknek fizeti érdekük, különösen a külvárosi kereskedőknek, hogy boljukban helybeli újságot is áruljanak. Emellett jó mellékes is, különösen a mostani árulmányos világban. Az árúsítás bizományként történik, az esetleg megmaradt példányokat visszazárják. Üzleti előadásra bármikor lehet jelentkezni a kiadóhivatalban. Levél, telefon útján is elintézhető. Telefon 208.

Heti piaci árúskor jó mellékesre tehetnek szert, ha árújuk mellett újságeladással is foglalkoznak. Legjobb kereset. Bármikor lehet jelentkezni a kiadóhivatalban.

Kis mindenesfiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Lapkioldót, aki állandó helyekre hordja az újságot, felvesznek a kiadóhivatalban. Jó kereset jut és mint mellékes foglalkozás is üzhető. Utcai előadásra is felvesznek több lapárúsítót a kiadóhivatalban. 14 éven felülieket már alkalmaznak. Kitűnő kereset jut és mellékes foglalkozásként üzhető. Jelentkezni a kiadóhivatalban lehet.

Géphiázi takarító és gép ápolónó felvételük a villamos telepen.

Kisebb házat keresek bérbe, esetleg megvételre, vegyeskereskedésnek megfelelő; kimerítő ajánlatokat „kereskedő”, Bedekovcina, Horvátország kéretnek.

Keresek a szőlőkben 2-3 szobás lakást. Ajánlatok a kiadóra.

Egy háztető, ki főz és minden házidolgot egy cseléd segítségével elvégez, felvételük máj. 1-ere. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Schätzer felle borotváló szapant Krausz Adó fia cég árusítja Szekesfehervár, Palotai utca.

Valódi makói dughagymát és hagymagot árusít a hitelszövetkezet szolgálja. (Távirada u. 6.)

Egy tanuló vagy mindenes fiu felvételük, Pete műterem.

Orlási ribizke és bőtermő malinatók, bíborpiros százsorszép, gper- és nefelejs palánta kapható Széchenyi utca 26. sz. a.

Napszámos munkára évi rendes fizetés és magas jutalék mellett megbízható, idősebb embert keresnek. Jelentkezni mindennap déli 12-től 2-ig lehet Széchenyi-utca 26. sz. a.

Több teljesen jókarban levő vaskályha eladó. Széchenyi-utca 26. szám alatt.

NAGY KERESZETHEZ JUT,

ha a

FEJERMEGYEI NAPLÓT

és az „UJ ÉLAPOT”

árusítja.

Lapkioldásra vállalkozók a kiadóhivatalban jelentkezzenek.

Éves állás, biztos jövedelem.

Apollo - színház.

Szerdán és csütörtökön

április 18 és 19-én:

Nagyszabású filmatrakció!

GYÖZÖTT

A SZERELEM

Dráma 5 felvonásban.

A pótműsor keretében

Farradalom Oroszországban

aktuális. Eredeti felvétel.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Alkalmos könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat

kiadásában megjelent:

Prohászka püspök: „Elmékedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kisalaku kötetre osztott kiadása.

1. Rorate coeli vászónkötésben 2— K.
2. Gloria in Exelsis vásonkötésben 2— K
3. Jordán partjától Táborhegyig 3— K
4. Táborhegytől Bethániáig 2-20 K
5. Bethániától a Golgotháig 2— K
6. A keresztia alatt 2— K
7. A feltámadott nyomában 2-40 K
8. A Szépszeretet Anyja 2— K
9. A pünködsdi lélek 1-60 K
10. A tulvilág tornácaiban 1-40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felémelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemljük.

Itt jelent meg Foerster tanár által felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete köve 4-40 K

„ „ „ füzve 3— K

„ „ „ jellem 3-20 K

„ „ „ köve 4-50 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVPIACON

ORSZÁGOS FELTÜNÉST KELTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Ágoston vallomásai.

CSINOS, IZLÉSES KIÁLLÍTÁSBAN

a két kötetes szép mű 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvkereskedésében kapható. Kossuth-u.

— Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott. —